# Fejet hajtunk emléke előtt

Nemrég ünnepelte 80. születésnapját, telve volt életkedvvel, nagy tervekkel és munkával. Augusztus 14-től már csak emlékeinkben él tovább. Emlékezhetünk jellegzetes hanglejtésére, mozdulataira, intelmeire. Nyolcvankét éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt Géczi Lajos nyugalmazott gimnáziumi tanár, közíró, a szlovákiai magyar ügyek őszinte és töretlen hitű szolgája. Nagykaposon és Ung-vidéken több volt ennél. Ő volt a nagykaposi kulturális élet fáradhatatlan szervezője, irányítója, de valójában ő volt a kaposi magyarság lelkiismerete. Konok magyar volt, és ebben nem ismert megalkuvást. Magyar volt, de nem volt más nemzetnek ellensége, védte azokat a jogokat és érdekeket, amelyek a szlovákiai magyarságot illetik meg.

1926. május 30-án született Mokcsakerészben. Az élet nem volt kegyes hozzá, mégis alázattal viselte a megpróbáltatásokat, amit az rámért. Gyakran idézte Illyés Gyulát, kedvenc költőjét, mondván: „Mert olyanokat éltünk meg, amire ma sincs ige.” Ma sincs „ige” az elmúlt században elszenvedett igazságtalanságra, a jogfosztottságra, az orosz hadifogságban elszenvedett évekre, a megaláztatásra, amit maga is civilként, sokadmagával együtt elviselt azért, mert magyar volt. Nem szívesen beszélt ezekről az évekről, ahogyan mondta: „ Az én célom, amikor hazajöttem a fogságból az volt, hogy minél hamarabb elfelejtsem, és kitöröljem még az emlékeimből is”. Ebben segítette tanári hivatása. Magyartanárként az irodalom erejével nevelte tanítványait magyarságra, tisztességre, emberségre. A nagykaposi gimnáziumban mintegy hagyománnyá vált a tanár úr által szervezett stószi kirándulás, a Fábry Zoltánnal való rendszeres találkozás.

Nemes tevékenysége folytán Nagykaposon újjáéledt Erdélyi János kultusza. Lelkiismeretesen ápolta Erdélyi szellemi hagyatékát. A nagy példaképhez hasonlóan, - talán a sors akaratából -, nagy szorgalommal gyűjtötte az Ung-vidék és az Ondava mente már-már feledésbe merült néprajzi kincseit, a népmeséket és mondákat. Bejárta a mára már nyelvszigetnek számító falvakat, felhívta a figyelmet a napjainkban végbemenő egyfajta nyelvváltás tényére, arra, hogy visszaszorulóban van a magyar nyelv anyanyelvként való használata. Utolsó kötete egy szépirodalmi jellegű városmonográfia, amelyből élményszerű képet kapunk a 20. századi Nagykaposról.

Kezdeményezője és megalapítója a 2000-ben útjára indított politikamentes civil szerveződésnek, az Apáti Miklós Társaságnak. Ő maga nem politizált aktívan, de amikor kellett, hallatta szavát.

Néprajzi tevékenysége elismeréseként Sebestyén Gyula Emlékéremmel tüntették ki, közírói munkásságáért Márton Áron Emlékéremmel, és pedagógiai munkájáért megkapta A szlovákiai magyar iskoláért kitüntetést. Nyolcvanadik születésnapján átvehette Nagykapos városának legrangosabb elismeréseként a díszpolgári címet.

Emlékét és mindazt a szellemi örökséget, amit ránk hagyott megőrizzük.

Demjénné Kovács Erna